

Christelijke bezinning op vragen rond
homoseksualiteit

W.E.F. van Herwijnen
J. Kruidhof
B. Luiten
Ph. Troost
D.J. Zandbergen
G. Zomer

Christen en homofiel

Christen en homofiel

christelijke bezinning op vragen rond homoseksualiteit

Zwolle 2004

een handreiking van de kerkenraden van de gereformeerde kerken te
 zwolle-centrum, zwolle-noord en zwolle-west,
 en van het gereformeerd studentenpastoraat

Voorwoord

Krijgen de homofiele broeders en zusters de plaats in de kerk die Christus hun geeft?

Over die vraag hebben wij de afgelopen tijd nagedacht. In opdracht van de kerkenraden van Zwolle-Centrum, -Noord en – West.

Al schrijvende en overleggende werd het ons steeds duidelijker dat het gaat om de verlossing van Christus voor de hele gemeente. Dat binnen die gemeente specifieke groepen recht op eigen aandacht hebben. Maar dat de hele gemeente in nood verkeert, en het hebben moet van Gods verlossing.

Zo hebben we geprobeerd oog te krijgen voor de plaats die God geeft aan homofiele broeders en zusters: in de gemeente, die leeft van Gods verlossing.

Dat betekent:

1. aandacht voor homofiele gemeenteleden: met hen meeleven zoals we dat doen met alle andere (groepen van) gemeenteleden;
2. aandacht voor Gods verlossing van zijn gemeente: dat die verlossing nu nog niet meer is dan een begin, maar al wel begint, en door zal zetten;
3. aandacht voor Gods gemeente: dat we als gemeente de aanbidding, dank, smeking, hoop ook toepassen en er vorm aan geven: aan de aanbidding van God om zijn verlossing, aan het danken voor het begin ervan, aan het klagen dat het nog maar een begin is, aan het geloven en verwachten dat het door zal zetten.

Wat we hierbij bieden is – hopen wij – een aanzet daartoe. Het geheel is niet samengesmeed tot ~~en~~ stuk, maar het is een bundeling van bijdragen, elk met eigen aard en stijl. Die verscheidenheid leek ons voor de bezinning eerder winst dan nadeel.

Eén toevoeging is nog van belang. Tegelijk met deze bundel over homofiele broeders en zusters, verschijnt ook een concepthandreiking aangeboden voor heterofiele gemeenteleden. Onder de titel ‘Samen-leven tot Gods eer’ wordt daarin vanuit de bijbel ingegaan op vragen rond relatievorming. Lezing van beide stukken naast elkaar heeft zeker een meerwaarde voor de opbouw van de gemeente.

Wij hopen dat deze bijdragen gezegend mogen worden.

Zwolle, najaar 2004.

B. Luiten
W.E.F. van Herwijnen
Jac. Kruidhof
Ph. Troost
D.J. Zandbergen
G. Zomer

Inhoudsopgave

1. **cultuurimpressie:**
Wubbo van Herwijnen, *Homoseksualiteit en cultuur* 7
2. **pastorale zorg 1:**
Philip Troost, *Gods heil voor de homofiel* 13
3. **pastorale zorg 2:**
Philip Troost, *Als er meer aan de hand is* 29
4. **pastorale tucht:**
Gert Zomer, *Tucht en verdraagzaamheid* 35
5. **samenvatting van bijbelse uitgangspunten:**
Daan Zandbergen, *Bijbelse grenzen* 37
6. **een toegewijde gemeente**
Jouk Kruidhof, *In Gods gemeente een eigen plaats* 43

1 HOMOSEKSUALITEIT EN CULTUUR

Wubbo van Herwijnen

1.1 tolerantie

In 1990 werd de (pop)wereld opgeschrikt door een hit met clip ('me so horny') waarin seks vooral geen taboe was. In Amerika werd het nummer verboden door de rechter omdat het obscene zou zijn. In hoger beroep werd deze uitspraak tenietgedaan.

Een televisieprogramma over de jaren 90 blikt hier laatst op terug. Er werd wat lacherig over gedaan, wat wel enigszins te begrijpen is. Want als dat obscene was dan zouden vandaag een heleboel muzieknnummers en televisieprogramma's verboden moeten worden.

Het is opvallend dat een rechter in Amerika 13 jaar geleden een dergelijk muzieknummer verbood. Vandaag de dag kun je je daar in onze cultuur niet veel meer bij voorstellen.

In deze zogenaamde postmoderne tijd moet ieder mens zelf weten wat hij doet, daar heeft een ander niets over te zeggen. Je mag over alles wat vinden, dat is tenslotte jouw mening, maar je ermee bemoeien lijkt een stap te ver te gaan. Hierdoor lijkt het wel of het steeds moeilijker is om heldere bijbelse taal te spreken. Terwijl dat meer dan nodig is in deze tijd waarin alles zo vertroebeld is.

De invoering van het homohuwelijk is gepasseerd. Zonder te discrimineren willen we de overtuiging uitdragen dat de Architect van het huwelijk dit anders heeft bedoeld.

Hoe gaan wij om met homoseksualiteit? Misschien heeft dit onderwerp de kerk wel te lang in verlegenheid gebracht, waardoor homo's zich in meer of mindere mate buitengesloten zijn gaan voelen. Kan het zijn dat we daardoor wat te weinig oog hebben voor de roeping, ook voor het christendom?

1.2 open en bloot

Onze maatschappij, misschien moet ik het beperken tot de media, lijkt homoseksualiteit niet alleen te hebben geaccepteerd maar vooral te heb-

ben verheven. Soapsterren vertellen openlijk zonder blikken of blozen over hun seksuele verscheidenheid. Na bijvoorbeeld als vrouw een tijdje een relatie met een man te hebben gehad, is men er wel eens aan toe om het met een vrouw te proberen. Het lijkt wel een hype.

1.3 cultureel bepaald?

Dit roept de vraag op of de uiting en beleving van homoseksualiteit, zoals we dit vandaag meemaken juist typisch hoort bij deze cultuur. Met andere woorden, zou iedereen die vandaag homo is of biseksueel, dit ook zijn geweest in de Nederlands cultuur van de vijftiger jaren bijvoorbeeld? Kortom, zit bij iedere homo homoseksualiteit erin of is het (bij een aantal van hen) min of meer aangeleerd? Mocht dit laatste het geval zijn dan wil dit iets zeggen.

Aan de ene kant, wat vaak gezegd wordt, zou een taboesfeer in het verleden de oorzaak kunnen zijn dat men over de homoseksuele geaardheid minder sprak. Daardoor zou het aantal homo's veel meer zijn geweest, dan degenen die zich daar ook werkelijk voor uitgaven. Maar opvallend in deze tijd is dat er naast openheid over homoseksualiteit ook sprake is van zedeloosheid en ontrouw. Zit ook daarin niet een verklaring van de toename van homoseksualiteit?

Een relatie van wederzijdse liefde en trouw is voor velen geen vereiste voordat er sprake kan zijn van een seksuele relatie. Men zoekt meer seksuele avontuurtjes op en dezen duren niet al te lang voor men aan iets anders begint.

Bij een dergelijk seksueel leven valt een vergelijking te maken met de cultuur die Paulus beschrijft in Romeinen 1, waar een samenleving die volledig los staat van God aan zichzelf wordt overgegeven. Daarin wordt beschreven hoe relaties worden beëindigd en mensen aan hun lusten worden overgegeven. Deze lusten uiten zich in Romeinen 1 dan ook in seksuele omgang tussen mensen van hetzelfde geslacht. Dat er een stuk taboe verdwenen is kun je winst noemen, maar kent de seksuele revolutie van deze tijd niet heel veel verliezers?

Wat schuilt er achter, dat steeds meer mensen het moeilijk lijken te vinden om een relatie van wederzijdse liefde en trouw te onderhouden? Heeft men dit niet of minder geleerd? Er lijkt sprake van onvervulbare verlangens, een ongestilde honger naar geborgenheid die door vluchtige seksuele contacten gestild moet worden.

De algemene toename van vrije seks heeft ook homoseksualiteit uit de taboesfeer gehaald.

Toch zal niet elke homo zich in deze vorm van openheid en vluchtigheid herkennen. Wellicht is de cultuur die via de media naar ons toekomt opgedrongen. Niet voor iedereen is het taboe over homoseksualiteit er zo van af als de media doen voorkomen.

1.4 vaderloosheid

We hebben met elkaar als bezinningsgroep doorgesproken over de rol van het zogenaamde vaderloze tijdperk. Daarbij hebben we ons bezonnen op het boek *'Het gebroken beeld'* van Leanne Payne. Ik citeer een gedeelte uit de samenvatting van Philip Troost.

Voor Payne bleek de studie naar homoseksualiteit een studie te zijn over gestagneerde groei in tenminste een deel van de persoonlijkheid. Een studie over onvolwassenheid. Wat haar daarbij opvalt, is het belang van de rol van de vader tijdens de puberteit en in de vormingsjaren net na de puberteit. Die blijkt cruciaal te zijn voor het nemen van de 'psychosociale' stap naar gezonde zelfaanvaarding. Het aandeel van de vader is tijdens die periode net zo belangrijk als dat van de moeder gedurende de eerste levensmaanden. Volgens Payne is het een van de tragedies van onze cultuur dat steeds minder mensen vanuit de puberteit tot zelfaanvaarding komen. De belangrijkste reden voor deze culturele impasse is dat de vader gewoonweg meestal niet beschikbaar is voor zijn adolescente zoon of dochter. Door echtscheiding of door gewoon geen tijd. Vaak maken de ik-gerichte manier van leven en de onvolwassenheid van de vader zelf het hem onmogelijk om zijn zoon of dochter te bevestigen. Of het kan zelfs zo zijn dat onze tolerante samenleving de zoon of dochter voortijdig heeft bevrijd van het passende gezag van de vader.

Veel van de homoseksualiteit die we tegenwoordig zien is de oogst die is gezaaid door het uiteenvallen van het gezin en de afwezigheid van gezonde en bevestigende vaders.

1.5 een zieke samenleving

Herkenbaar is hier Payne's typering van de tegenwoordige homoseksualiteit. Deze is anders dan jaren terug. De uitingen zijn extremer.

Achter dat extreme van de versekste samenleving zit de pijnlijke werkelijkheid van veel kapotte relaties en gebroken gezinnen, waardoor voor velen een gezonde ontwikkeling van hun identiteit niet mogelijk is. Seks wordt dan gemakkelijk een ontoereikende vervanging voor werkelijke liefde en geborgenheid.

Payne ziet homoseksualiteit dan ook als een identiteitsprobleem als gevolg van een gestagneerde ontwikkeling. Genezing van onderliggende emotionele nood en pijn is nodig. Dit is mogelijk door de positie in Christus te leren kennen.

Eenzijds ontstaat niet bij iedereen op deze manier homoseksualiteit, terwijl we een dergelijke stagnatie in onze ontwikkeling wel kunnen meemaken. Anderzijds kun je ook niet stellen dat iedereen die homoseksueel is, dit te danken heeft aan een dergelijk identiteitsprobleem.

Wat we herkennen is een maatschappij die van God los is, waar veel emotionele en relationele nood is en waarin seksualiteit steeds extremer moet. Een samenleving die genezing nodig heeft.

1.6 een hoge christelijke roeping

Daarbij komt de vraag boven, in hoeverre de lijn van Romeinen 1 is door te trekken naar vandaag.

Eenzijds is het herkenbaar dat de postmoderne mens in zichzelf ontvangt waar hij voor gekozen heeft. En de grote zuigende kracht die hiervan uitgaat is de oorzaak dat hij velen met zich meesleurt. Daarbij valt overigens op dat homoseksualiteit in de westerse cultuur heel anders, veel explicieter en meer wijdverbreid lijkt te leven dan in het oosten.

Anderzijds is de losbandigheid die in Rom. 1 beschreven wordt voor vele homoseksuele christenen niet herkenbaar. Wanneer ze een seksuele relatie onderhouden of daar naar verlangen, dan is dat vaak wel ingekaderd in een relatie van liefde en trouw. Losbandige verlangens kunnen overigens voor hetero's net zo sterk zijn als voor homo's.

Er is nog een vraag: is deze maatschappij wel zo tolerant als het lijkt? Hoewel via media de schijn wordt gewekt dat alles kan en normaal wordt gevonden is het nog maar de vraag of dit door een gemiddelde homo zo wordt ervaren.

Niet altijd herkennen we de losbandigheid zoals de maatschappij die vandaag ten toon spreidt, zoals we die beschreven zien in Rom. 1. Lig er voor het christendom niet juist de taak, de roeping, om in deze cultuur een andere levensstijl te laten zien? Overigens is dit niet beperkt tot christenhomo's. Waar we als christenen juist in onze cultuur opkomen voor seksualiteit in een relatie van wederzijdse liefde en trouw, door God gegeven en veilig gesteld binnen het huwelijk, daar heeft de christen juist iets te laten zien onder de homo's en de hetero's. Daarbij kan een specifieke roeping liggen voor homo's om aan hun medehomo's een andere levensstijl te laten zien. In de wereld van de homo's hebben zij een andere, en wellicht betere ingang dan hetero's.

Het gaat om het brede kader van omgaan met onze Heer, die ook Heer is over onze seksualiteit.

Alleen als de norm van Christus voor ons helder is en verheven wordt boven onze gevoelsnorm, zullen wij in staat zijn om naast elkaar te gaan staan en elkaar aan de hand te nemen als homo's en hetero's in dienst van Christus. Zowel de hetero- als de homochristen wordt door God in dienst genomen met een profetische, priesterlijke en koninklijke roeping.

Zijn wij ons bewust van onze roeping?

Niet wat ik lekker, wat ik fijn vind, waar ik behoefte aan heb is de norm. Maar ik zoek de norm bij de God die in Christus naar deze wereld kwam om het verlorene te zoeken en te bevrijden. Laten zijn goede wetten de hoogste norm zijn voor hetero en homo.

Homoseksualiteit en cultuur

Hiermee hebben wij niet alles gezegd. Het is een korte impressie, terwijl er zoveel speelt. Wie peilt wat er leeft onder jongeren die hun seksualiteit aan het ontdekken zijn? Wie peilt het verdriet van hen die zich onbegrepen, niet geaccepteerd voelen?

Toch heeft God met iedereen zijn plan in dit leven. Hij wil ons allemaal gebruiken om mee te bouwen aan en op weg te zijn naar het nieuwe Koninkrijk, dat spoedig komt en waarin voor iedereen een plaats mag zijn. Duur betaald op Golgotha, waar onze Koning Jezus Christus zijn leven gaf voor al onze zonden. Wie dit aanneemt ontvangt in Hem een nieuw begin en herstel van identiteit.

2 GODS HEIL VOOR DE HOMOFIEL

Philip Troost

2.1 inleiding

Terecht wordt door en over homo's vaak gezegd dat hun seksuele geaardheid bij hun identiteit hoort. Achtergrond van dit nadruk leggen op het woord identiteit, is weerstand tegen het idee dat homoseksualiteit te genezen zou zijn, alsof het een ziekte is. Met zo'n benadering zou niet gepeild worden hoe diep de homoseksuele gevoelens zitten. Inderdaad zal ieder die zich bezig houdt met de vraag hoe een christen moet omgaan met de homoseksuele geaardheid van zichzelf of een ander, moeten beginnen de homo serieus te nemen in zijn of haar identiteit. Het seksuele is niet los te maken van het geheel van iemands persoon. Het gaat over de geaardheid van iemands *totale* identiteit. Dat zit dus op de allerdiepste innerlijke laag van wie iemand is. De insteek voor de christen die met zijn/haar homoseksuele geaardheid een weg probeert te vinden, en voor de christelijke gemeente die daar liefdevol en helpend bij betrokken wil zijn, is dan ook niet zozeer de vraag wat Gods heil betekent voor hem/haar als homo, maar allereerst voor hem/haar als mens. Seksuele gevoelens mogen niet worden losgemaakt uit het totaal van iemands identiteit, maar ook niet daarmee vereenzelvigd. Een mens is veel meer dan alleen homo of hetero. In het volgende zoomen we eerst in op de vraag wat Gods heil nu precies behelst. Van daaruit kijken we wat het heil betekent voor het herstel van iemands identiteit. Dit wordt dan vervolgens uitgewerkt in gedachten over de pastorale omgang met en zorg voor de christen-homo in het midden van de gemeente. Niet alle vragen waar we in de pastorale praktijk tegenaan lopen zullen worden beantwoord, maar we proberen wel een richting aan te wijzen.

We voegen een paragraaf toe over de specifieke identiteitsvragen rond homoseksualiteit en tot slot hebben we enkele gedachten over wat de kerkenraad/gemeente zou kunnen doen om het specifieke identiteitspastoraat handen en voeten te geven.

2.2 heil

2.2.1 beeld van God

Het heil van God voor de mens begint al bij de schepping: het goede leven van de mens als beelddrager van God ontvangt de mens zomaar, gratis en voor niets, uit Gods hand. Het scheppingsverhaal typeert het diepste wezen van de mens met de woorden: “En God schiep de mens naar zijn beeld”. Aan dit beeld zijn van God kun je twee aspecten onderscheiden:

1. je vertegenwoordigt God in wat je *doet* (gehoorzaamheid);
2. je weerspiegelt God in wie je *bent* (identiteit).

Deze identiteit van de mens is *relationeel* van karakter. Je wordt pas echt de mens zoals God je bedoeld heeft, door herstel van je relaties: met God (Gen. 1:26-27^a), met je naaste (Gen.1:27^b; 2:18-25), met jezelf (Gen. 2:20,23, reflexief vermogen) en met de natuur (Gen. 1:28-29). In het bijbelverhaal over de zondeval, zien we hoe de keus om niet naar God te luisteren, meteen ontwrichtend doorwerkt in al deze relaties. We lezen over angst voor God (Gen. 3:8-9). Over spanning, afstand en beschuldiging tussen de mens en zijn medemens (Gen. 3:12). Ook naar zichzelf toe komt de mens in de problemen. Opeens voelt hij schaamte (Gen. 3:7, 10). De onbevangen zelfaanvaarding en kinderlijke onschuld heeft plaats gemaakt voor een gevoel van bedreigd en onveilig zijn. Ook de relatie tussen de mens en de natuur wordt zeer moeizaam (Gen. 3:18-19).

2.2.2 ontwrichting

Het verhaal over de zondeval gaat dus niet alleen over zonde en ongehoorzaamheid, maar ook over ontwrichting van de menselijke identiteit. In al de relaties van de mens sluipen gevoelens binnen als angst, onveiligheid, schaamte. En vanuit die gevoelens ontwikkelen zich onmiddellijk patronen van jezelf verstoppen, zelfrechtvaardiging, wijzen naar de ander, de ander misbruiken om zelf overeind te blijven. Zo dringt de macht van het kwaad verder binnen in Gods goede schepping, en weet de boze greep op mensen te krijgen en te houden.

Afgekeerd van God voelt de mens zich reddeloos, slaat de angst om zichzelf toe (“Ik werd bevreesd”, Gen. 3:10). De duivel is er meteen bij om via die angst de mens te verleiden het leven in eigen hand te nemen. De mens ontwikkelt zijn patronen van zelfhandhaving, waar hij vervolgens slaafs afhankelijk van wordt. Voor het zicht op zijn identiteit oriënteert de mens zich niet langer op Gods woorden over zijn leven, maar op wat hij zelf denkt, voelt en doet om in de gebrokenheid van het bestaan het hoofd boven water te houden. Die overlevingspatronen in denken, voelen, houding en gedrag, worden de mens in een proces van scheefgroei eigen, zodat hij gaat zeggen: *zo ben ik*. Dit is mijn identiteit. Dat klopt: de bijbel noemt deze valse identiteit de oude mens.

2.2.3 wedergeboorte

Wanneer in het verhaal van de zondeval ongehoorzaamheid en identiteit zo nauw met elkaar samenhangen, moeten we die samenhang ook willen zien als het gaat om het heil van God in Christus. Het heil gaat niet alleen over vergeving van schuld, maar ook over herstel van identiteit. Dit aspect van het heil wordt door de bijbel treffend aangeduid met ‘wedergeboorte’: de innerlijke vernieuwing van de mens in zijn relatie met God, en van daaruit in zijn relatie met de naaste, zichzelf en de natuur. Herstel van het beeld van God. In Joh. 3:6 zegt Jezus “Wat uit vlees geboren is, is vlees, en wat uit de Geest geboren is, is geest”. Wat uit vlees geboren is: je erfelijkheid en sterfelijkheid. Je leven zoals dat in gebrokenheid en zonde ontvangen is. De mens die je geworden bent, bepaald door veel factoren: kind van Adam (erfzonde), kind van je ouders (genen + opvoeding), kind van je tijd (cultuur), kind van de rekening (beschadigd geraakt). Jezus zegt dan dat het erom gaat dat je *opnieuw* geboren wordt: bevrijd uit de vicieuze cirkel van je vleselijke bepaaldheid. Een geboorte uit de Geest. De Geest die Hij in mij aanwezig doet zijn, en mij in Hem doet zijn (Joh. 6:56; 15:5; Gal. 2:20). Jezus’ keus voor het beeld van geboren worden is veelzeggend: het gaat over menszijn. Geloven is weer mens worden. De nieuwe positie die de mens ontvangt in Christus, werkt door in zijn identiteit. Vervangt je identiteit door een nieuwe. De oude mens sterft af, de nieuwe staat op.

2.3 herstel van identiteit

2.3.1 positie

Geen enkele christen kan zeggen: zo ben ik nu eenmaal. Helaas is deze waarheid richting homo's vaak gehanteerd als een ontkenning van hun identiteit. Maar ik bedoel het hier algemeen geldend, voor hetero's net zo goed als voor homo's. De identiteit van de mens is als zodanig niet een onveranderbaar gegeven, al kunnen er onveranderbare elementen in zitten, zoals bijv. de DNA-codes van de genen. Als de bijbel zegt dat wij nieuwe mensen moeten worden, is er dus ook van alles veranderbaar, niet maar in mijn gedrag of houding, maar ook in de diepere lagen en innerlijke patronen van mijn identiteit. Het begin van die verandering is een kwestie van positie kiezen in je relatie met God, en van daaruit in de relatie tot anderen en tot jezelf. Vanuit deze positionering in Christus, vindt je ruimte om jezelf eerlijk onder ogen te zien in al je zondigheid en gebrokenheid, want je weet je in Christus verzoend en aanvaard. Dat staat altijd voorop: de positie die ik heb in Christus is er al en wordt erdoor bepaald dat God mij liefdevol aanneemt als zijn zoon of dochter. Hierover mag ik mij verwonderen, hierin mag ik rust vinden, hierdoor mag ik moed houden, nog los van de vraag of en in hoeverre dat herstel van identiteit in mijn aardse leven hier en nu al wordt gerealiseerd. Maar tegelijk geeft God mij door zijn Geest ook de kracht om verantwoordelijkheid te nemen voor wie ik ben in Christus. Op de bijbelse oproep '*Laat u...*' kom je in beweging, ga je stappen zetten in geloof. Niet vanuit eigen gevoelens en gedachten, maar als daad van de wil, in geloof gehoorzamen en vertrouwen dat God die weg zegent.

Laat u behouden (Hand. 2:40)

In plaats van je te blijven nestelen in allerlei patronen van zelfbehoud (sociaal, psychisch, materieel, geestelijk), zelfs als je dat niet fijn vindt maar kennelijk nodig hebt, keer je je om naar Christus toe (vs. 38), stap je uit die patronen weg richting Christus en strek je je hand naar Hem uit zodat Hij je kan grijpen.

Laat u met God verzoenen (2 Kor. 5:20)

Je stopt er mee God te ontwijken. Met wat er in je leven is aan zonden, pijn, boosheid, angst of wat dan ook, sluit je je niet langer af voor God. Je gaat het voor Hem openen, zodat Hij er bij mag komen van je. Dan kan Hij de werkelijkheid van het heil aan je bedienen precies op die concrete stukken van jouw gebroken leven.

Laat u vervullen met de Geest (Ef. 5:18)

Je gaat eerlijk worden over de vraag wat de dingen zijn waarvan je 'vol' bent. Bezet, bezeten, geobsedeerd. Wat de dingen zijn die de ruimte in je leven opvullen, zodat de ontvankelijkheid voor Gods Geest geblokkeerd is. Deze 'afgoden' ga je afzweren. Je brengt ze onder de heerschappij van Christus, zodat je niet langer voor hen hoeft te buigen. Dan ontstaat er nieuwe ruimte. Je bidt om de vervulling met Gods Geest, juist op die plekken waar je opruiming hebt gehouden. Hij zal de oude patronen in je denken gaan vervangen door nieuwe (Rom. 12:2).

Laat de gezindheid van Christus in u zijn (Fil. 2:5)

De gezindheid van Christus is die van ontleding om dienstbaar te kunnen zijn. Jezelf ontledigen is het tegenovergestelde van jezelf willen dienen en verheerlijken. Het gaat hier om de vraag of je echt beschikbaar bent voor God. Je beproeft jezelf in hoeverre je innerlijke houding gericht is op dienst aan je eigen behoeften, ook als die behoeften op zich recht van bestaan hebben. De vraag is of je bereid bent de verlangens van jezelf los te laten, wanneer ze je roeping van Godswege in de weg staan.

Laat u gebruiken als levende stenen (1 Ptr. 2:5)

Je stapt uit de positie waarin je de gemeente uitsluitend beoordeelt op wat zij voor jou betekent en in hoeverre ze aan jouw wensen tegemoet komt. Je maakt de keus medeverantwoordelijk te willen zijn voor het geheel van de gemeente, en je zo op te stellen dat je dienstbaar bent aan de verzoening tussen God en die ander. Als priester ben je bereid daarvoor geestelijke offers te brengen.

2.3.2 voorschot

Wie zo gehoorzaam zijn positie in Christus inneemt, zal de realiteit van Gods heil ontvangen in vergeving, bevrijding en genezing. Deze verschillende aspecten van Gods heil moeten goed onderscheiden worden, maar niet gescheiden. Christus heeft in zijn sterven en opstaan niet alleen de schuld van de zonde gedragen, maar ook de macht van de zonde overwonnen. Wie dit gelooft, en vertrouwt dat Christus in hem of haar woont door zijn Heilige Geest, die zal behalve vergeving van de ongehoorzaamheid ook bevrijding en genezing van zijn valse identiteit gaan ervaren. Die valse identiteit, de oude mens, gaat afsterven voor zover die identiteit verstrikt is in de leugen (bijv. een vals beeld van jezelf of een vertekend idee van vaderliefde); voor zover die identiteit niet vrij is (bijv. gebonden aan of afhankelijk van (bepaalde) mensen, of verslaafd); voor zover die identiteit in de greep is van innerlijke pijn, (bijv. angst, eenzaamheid of andere emotionele nood); voor zover die identiteit niet bevestigd is (bijv. ik mag er niet zijn, ik hoor er niet bij, ik ben niet goed genoeg, ik had eigenlijk anders moeten zijn). Vanuit de positie van de nieuwe mens (ik in Christus en Christus in mij) moet en kan de leugen plaats maken voor waarheid, de gebondenheid verbroken worden, in de pijn troost, genezing of draagkracht worden ontvangen en het niet bevestigd zijn gecorrigeerd worden door Gods onvoorwaardelijke liefde en aanvaarding.

Hoe, en in hoeverre God bevrijding en genezing geeft, blijft zijn soevereine keus. Ook wanneer God minder of anders geeft dan wij zouden willen, is dat niet minder 'heil-zaam'. Het zou dan ook een valkuil zijn om met de hoop op wat God kán geven, voorbij te zien aan wat Hij al heeft gegeven. Alleen wat er al is, kan groeien. De toonzetting voor de christen is die van dankbaarheid voor de geborgenheid in Christus en vertrouwen in hoe God zijn weg met mijn leven gaat. Tegelijk roept het evangelie op om in en vanuit dit vertrouwen verwachtingsvol te zijn als het gaat om wat God in Christus aan zijn kinderen wil geven. Niet alleen de belofte, maar ook de realiteit van Gods koninkrijk is met Christus gekomen. De tekenen daarvan zullen de gelovigen nu al meemaken (Mar. 16:17-18).

Die tekenen waarin de realiteit van Gods koninkrijk zichtbaar wordt, zijn het herscheppende werk van de Heilige Geest. De Geest is ons gegeven als onderpand (2 Kor. 1:22; 5:5), ofwel een voorschot op wat komen gaat. Het is nog niet het volle herstel. De gelovige leeft in de spanning tussen wat God nu al geeft en wat God nog niet geeft. Aan de ene kant dient gewaakt te worden voor een naïef optimisme, aan de andere kant voor kleingelovig pessimisme. Juist met betrekking tot herstel van de menselijke identiteit, mag gezien het karakter van Gods heil (geloven is weer mens worden) verwachtingsvol worden gepleit op Gods belofte dat in het proces van wedergeboorte door de Geest, het beeld Gods in ons wordt hersteld: we gaan steeds meer op Jezus lijken. Deze nieuwe mens zal hier in dit gebroken bestaan nooit een verworvenheid worden in de zin dat de strijd tegen de oude mens verleden tijd is. Alleen door elke dag, en zoveel keren op een dag opnieuw, onze positie in Christus in te nemen, zal de nieuwe mens in ons opstaan en sterker worden. Zo blijft in de realiteit van onze zondigheid en gebrokenheid de spanning tussen ons eigen onvermogen en het grote vermogen van Gods Geest er in, en kan er tegelijk toch hoop zijn op structurele verandering, groei en vernieuwing van de innerlijke patronen van onze identiteit.

2.4 pastor voor de homo

2.4.1 naar de praktijk

Wat we tot nu toe schreven, ging uit van de stelling dat als we het over homoseksuele geaardheid hebben, het niet gaat over een ziekte, of over seksualiteit als een ‘los stukje’, maar over iemands identiteit. De pastor die met een homofiele broeder of zuster over diens homoseksuele geaardheid praat, doet de homo dan ook alleen recht wanneer hij zijn insteek neemt bij die samenhang tussen Gods heil en de identiteit van de mens, zoals hierboven uiteengezet. Hierna werken we dit uit voor de praktijk van het pastorale gesprek. Vanwege het specifieke onderwerp van dit boekje hebben we het hier over pastoraat aan de homo, maar in principe verschilt dit niet van gesprekken met hetero’s waar het ook gaat over hoe je met je identiteit (incl. je seksualiteit) voor God staat.

2.4.2 wat komt de pastor doen?

De pastor die bij de homofiele broeder of zuster op bezoek gaat, komt daar het heil bedienen, toegespitst op de concrete situatie van deze mens. Wanneer we Gods heil opvatten als vergeving van schuld *plus* herstel van het mens zijn, mag de homo net als ieder andere christen horen dat hij niet meer veroordeeld is tot de plek waar hij zich – als was hij gevangen – bevindt. Hij heeft een nieuwe identiteit ontvangen in Christus.

Alleen, noch de pastor noch de homo zelf weet van tevoren langs welke weg dit nieuwe leven voor hem of haar concreet gestalte krijgt.

2.4.3 hoop

De sfeer van het pastorale gesprek is niet die van het ‘moeten’ (wetticistische benadering) maar die van de hoop (eschatologische benadering). In Christus heeft de mens weer perspectief. Kan hij temidden van spanning, onvermogen en moeite weer hoopvol naar zichzelf en naar de toekomst kijken. Uit deze hoop kan de moed worden geput zich toe te vertrouwen aan Gods leiding en zich uit te strekken naar Christus en zijn Geest. In die weg wordt de wilskracht gevonden om met betrekking tot de homoseksuele geaardheid in gehoorzaamheid stappen te gaan zetten in de relatie met God, en zo verantwoordelijkheid te nemen voor de positie die er is in Christus.

Met deze stappen bedoelen we het concreet maken en doen van het vijfvoudig “*Laat u...*” uit de bijbel, zoals dat hierboven is aangegeven. Het zijn stappen op de weg van de stervende graankorrel: een weg waarop beelden en illusies sneuvelen, en de waarheid van God over het leven gaandeweg ontvangen en eigen gemaakt wordt, zodat die waarheid gaandeweg ook ervaren gaat worden als de *realiteit* van Gods koninkrijk: het nieuwe leven in Christus.

Voor het gaan van deze weg is het noodzakelijk om tot in de kern eerlijk te worden voor God. Dat is altijd een zware opgave. Het pastoraat in de gemeente is er om elkaar op die soms moeilijke weg bij de hand te nemen en verder te helpen.

2.4.4 eerlijk voor God

Het tot in de kern eerlijk worden voor God, betekent dat de homo bereid moet zijn zijn seksuele geaardheid onder ogen te zien in relatie tot het *totaal* van zijn of haar leven.

Vragen die dan aandacht moeten krijgen zijn o.a:

Hoe is het voor mij om richting God te aanbidden, offeren, vertrouwen?

Heb ik sowieso de goede geloofshouding om mijn problemen op te pakken?

Welke plek heeft mijn seksuele leven in mijn relatie met God, of: welke plek heeft God in mijn seksuele leven?

Hoe gevoelig ben ik voor de invloed van onze hedonistische en seksistische cultuur? Welke keuzes maak ik hierin?

In hoeverre wordt ik bepaald door wat anderen (volgens mij) van mij vinden?

Welke verbanden zouden er kunnen zijn met hoe ik mij als kind emotioneel ontwikkeld heb?

Hoe ga ik met de bijbel om? Hoe onbevangen, ‘eerlijk’, lees ik en neem ik de woorden zoals ze er staan?

In hoeverre is mijn houding als lid van de gemeente mee bepaald door het feit dat ik homo ben?

2.4.5 roeping

De pastor moet zich niet laten meezuigen in mogelijke problematisering van de door de homo beleefde dilemma's, behoeften en zelfreflecties. De beleving van de homo moet wel uiterst serieus genomen worden, maar de pastor mag zich daardoor niet van zijn eigenlijke taak laten afbrengen: de homo oproepen zijn positie in Christus in te nemen. Verantwoordelijkheid te nemen voor de nieuwe mens die hij of zij is in Christus. Van de homo mag gevraagd worden dat hij zich in deze zin ook echt laat aanspreken, en niet het eigen onvermogen als legitimatie gebruikt voor het weglopen van de christelijke roeping. Het gaat in de pastorale ontmoeting er niet allereerst om *iets van* God te krijgen, maar om *Hemzelf* te ontvangen in Jezus Christus.

Gods heil voor de homofiel

Centraal staat dan ook niet allereerst de verandering van omstandigheden of van seksuele geaardheid, maar zijn of haar houding ten opzichte van God.

Om als pastor de homo te helpen in het eerlijk zijn voor God, zal de pastor zijn priesterlijke, profetische en koninklijke roeping goed moeten verstaan. Maar niet alleen de formele pastor, iedereen binnen de gemeente is geroepen om als priester, profeet en koning pastorale verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor zichzelf. Dit geldt ook voor de homofiele broers en zussen in de kerk. Daarom, als ik hieronder verder in termen van ‘wij’ en ‘je’ spreek, bedoel ik dat we én als ambtsdrager/pastorale werker én als hetero-broers en zussen van de homo’s en als homo of lesbische zelf, voor elkaar en voor ons zelf een roeping hebben als priester, profeet en koning. In een combinatie en integratie van deze drie dimensies kunnen de onderscheiden aspecten van (on)gehoorzaamheid en (valse/ware) identiteit in hun samenhang pastorale aandacht krijgen.

Als *priester* ben je geroepen met de wonden en zonden van je leven de weg naar het kruis te gaan, om daar Gods genezende en verzoenende liefde te ontvangen.

Als *profeet* ben je geroepen de leugen te ontmaskeren, ook zoals die aan de dag treedt in valse zelfbeelden en verkeerde ideeën over God en de werkelijkheid. Verkondig (ook voor jezelf) het perspectief dat er is in de weg van de navolging van Christus.

Als *koning* ben je geroepen om niet te berusten in de patronen in je identiteit die je onvrij maken, maar slagvaardig de geestelijke wapens in te zetten om werkelijk vrij in Christus te worden.

2.4.6 concreet

Nu zijn dit prachtige woorden, maar wat betekent dat dan concreet? Ik wil een aantal dingen noemen, die kunnen spelen voor homo’s in de kerk, (maar zeker niet voor hen alleen). Aansluitend bij die priesterlijke, profetische, en koninklijke roeping deel ik de voorbeelden in onder drie kopjes: wonden (priester), zonden (profeet) en bindingen (koning):

Wonden

Bij alle vormen van nood ben je als priester geroepen daar met bewogenheid en begrip mee om te gaan, zowel voor jezelf als voor elkaar. Dat je in je gebed en voorbede deze nood zorgvuldig benoemt, en God vraagt in de pijn te komen met Zijn liefde. Of God je pijn wegneemt of helpt te dragen of gebruikt om je dichter naar Hem toe te trekken, in elk geval zal God met bewogenheid te hulp schieten op het gebed.

Bijvoorbeeld:

* De mogelijk opgelopen teleurstelling in de gemeenschap van de kerk. De pijn ook van het zich *niet begrepen voelen en niet serieus genomen* door hetero's. Het lijden aan mensen die uit onkunde en ongemakkelijkheid met betrekking tot homoseksualiteit hard en ongenueanceerd oordelen en zich daar ook naar gedragen.

* De pijnlijke ervaringen die je hebt *opgedaan in je gezin* van herkomst. Hoe je als opgroeiend kind je gevoeld hebt tussen je familieleden, maar ook hoe ze later hebben gereageerd op je homo-zijn. Soms heeft dit gevoelens van eenzaamheid of onveiligheid gebracht, of gemis aan warmte en veiligheid. Het gevoel misschien dat je minder bent, of niet zoals je hoort te zijn. Deze 'familie'-ervaringen werken vaak ook door in hoe je je voelt in het kerk-'gezin'.

* De emotionele nood wat betreft *zelfaanvaarding* is een belangrijk aandachtspunt. Ik heb gemerkt dat voor een aantal homo's die ik ken het soms een hele strijd is om blij met zichzelf te zijn.

* De pijn die mogelijk gevoeld wordt *richting God*: Waarom heeft Hij mij zo gemaakt? Als ik het dan wel mag zijn, maar niet ernaar mag leven, dan mankeert er zeker wat aan mij, want voor mij is dit onmogelijk. Het pijnlijke besef nooit te kunnen trouwen, nooit vader of moeder te kunnen worden, en ondertussen wel door God 'opgezadeld' zijn met zulke verlangens en gevoelens.

Als je inzet bij de ethische vragen rond homoseksualiteit en de normatieve insteek kiest, zonder eerst en vooral veel zorg te besteden aan de onderliggende nood, is bereidwillige bezinning op wat de navoring van

Gods heil voor de homofiel

Christus betekent in de specifieke situatie van de homofiel, bij voorbaat geblokkeerd. Niet dat dit aandacht geven aan pijn en nood gebruikt mag worden als opstapje naar het gesprek over de norm. Bewogenheid met nood moet echt zijn. Sterker nog: in de manier waarop je bezig bent met wat de Here vraagt, zal steeds bewogenheid, begrip en respect moeten doorklinken voor de ervaren moeite.

Zonden

Als profet ben je geroepen zonden die je ziet bij jezelf en anderen, ook concreet als zodanig te duiden, gepaard aan de oproep tot verootmoediging en bekering. Het zou een valkuil zijn, de grote emotionele nood die homofielen soms ervaren, een excuus te laten zijn jezelf en elkaar niet meer aan te spreken op hoe we staan tegenover God.

Bijvoorbeeld:

* Dat het begrijpen en interpreteren van de *bijbel* t.a.v. homoseksualiteit moeilijk is, en dat een mogelijke uitleg uiterst pijnlijk is, betekent nog niet dat je als homo niet mag worden aangesproken op de houding ten opzichte van Gods Woord. Hoe zuiver is die houding? Interpreteer ik naar mezelf toe, of ben ik echt op zoek naar Gods stem? Eventuele zonden in deze lees- en luisterhouding moeten worden blootgelegd.

* Hetzelfde geldt voor de *gemeente*. Dat een gemeente soms liefdeloos met homofielen omgaat, geeft die homo nog niet een vrijbrief om zich te wentelen in zelfbeklag, kwaadsprekerij, zelfrechtvaardiging en andere vormen van liefdeloos in de gemeente staan. Hoe aanspreekbaar is de homo hierop?

* Er zijn ook zonden die raken aan het thema *identiteit*, wat vaak door homo's (terecht!) wordt opgevoerd: "Ik heb niet een ziekte of handicap, ik ben zo". We zullen dit serieus hebben te nemen, ook door als christen verantwoordelijkheid te willen zijn voor onze identiteit. Bijv. als er sprake is van zelfafwijzing. Dat is niet alleen 'wonde' maar ook zonde: je beledigt je Schepper, je ontheiligt Gods naam, je neemt God niet serieus in hoe Hij tegen jou aan kijkt, je sluit je af voor zijn liefde.

Natuurlijk zitten hier psychologische kanten aan, maar in de gemeente willen we elkaar helpen nu juist *dé* kant te zien: hoe sta je hiermee voor God?

* En natuurlijk moet ook, net zo goed als bij hetero's, gesproken kunnen worden over zonden op *seksueel* gebied. Wat doet de ander met Gods bedoeling seksualiteit binnen het huwelijk te houden? Hoe snel is de homo klaar met de vergelijking tussen een homorelatie in liefde en trouw en het huwelijk? Zijn er zonden op pornografisch gebied?

Als gezanten van Christus zijn we geroepen al deze en andere zondige aspecten aan de orde te stellen, en zo nodig aan te wijzen. Wanneer er erkenning is en zonden beleden worden, kunnen we elkaar aanmoedigen dat ook hardop in een gebed tegen God te zeggen, waarna dan de een voor de ander in Christus' naam vergeving kan uitspreken, en bidden om de Heilige Geest voor hulp om niet opnieuw tot die zonden te komen.

Bindingen

Als mensen die leven vanuit Gods bevrijding zullen we alert zijn op vormen van onvrijheid. En dan koninklijk de strijd aangaan die nodig is om deze vrijheid te bewaken of terug te winnen. Uitspraken met woorden als 'altijd', 'nooit', 'ik kan niet', e.d. zijn soms alarmbelletjes die wijzen op een of andere vorm van binding. Een innerlijk patroon waardoor iemand niet meer vrij is om te kiezen.

Bijvoorbeeld:

* Iemand kan gebonden zitten aan een bepaalde *zonde*. Eerst is een zonde een eigen keuze, 'een keertje is niet erg', maar voor je het weet kun je niet meer kiezen: je zit eraan vast.

* Maar behalve vanuit een zonde kun je ook gebonden raken door innerlijke *pijn*: zoals iemand die als kind een belangrijk persoon verloor aan de dood, en sindsdien 'gevangen' zit in de angst dat mensen hem in de steek zullen laten.

Gods heil voor de homofiel

* Je kunt gebonden zitten aan een soort innerlijke *eed* die je ooit – misschien onbewust – hebt afgelegd: “Ik zal nooit worden als mijn vader”. Of “Ik zal me wel alleen zien te redden”.

* Je kunt gebonden zitten aan leugen die jouw zelfbeeld is binnengeslopen: “Ik ben niet de moeite waard”, “Ik ben nu eenmaal zo”, “Ik kan nooit alleen blijven”, “Ik ben ongewenst”, “Ik had een meisje moeten zijn”. “In de kerk is geen plek voor mij”. “Ik kan dit niet vergeven”. Vaak uit deze vorm van binding zich in een gevangen zitten in *schaamte*. We zullen dan erover moeten spreken en bidden, dat Gods waarheid ons zal vrijmaken van deze gebondenheid aan de leugen.

* Een vorm van binding kan ook betrekking hebben op de *blikrichting* van het hart. Je zit gevangen in jezelf, je kunt alleen nog maar naar binnen kijken en eindeloos je eigen gevoelens analyseren en daarin rondcirkelen. Laten we elkaar helpen weer omhoog te kijken, naar God, en naar het kruis van Christus, want alleen daar is verlossing van bindingen te verwachten.

* Je kunt gevangene zijn van je *boosheid*. Homo’s dragen soms diep onder de oppervlakte weggestopt een stuk boosheid in zich mee, richting ouders, de kerk, de hetero’s als groep of richting God. We kunnen bij elkaar deze boosheid bloot leggen, en leren hoe je met je boosheid bij God terecht kunt.

* Het meest bekende gezicht van binding is *verslaving*. In feite een vorm van afgoderij, want je zoekt troost en veiligheid buiten God. Onder patronen van verslaving zit altijd emotionele behoefte en onvervuld verlangen. De binding kan alleen worden doorbroken, als er genezing komt van die onderliggende pijn.

Bij elke vorm van binding ervaar je jezelf al gauw als machteloos. Vertoon je slachtoffergedrag, een houding die je geestelijk uiterst kwetsbaar maakt. Het is dan je christelijke uitdaging om weer verantwoordelijkheid te nemen voor je eigen leven, om weer door Gods ogen naar jezelf en de situatie te kijken. Patronen van innerlijke binding zijn sterke krachten, maar de christelijke oproep is dan om koninklijk in die strijd te gaan staan: In geloof omhoog kijken, en dan Gods waarheid

over je leven aannemen; schuld belijden over je geloof in de leugen en je gebogenheid naar het schepsel (wie of wat dan ook maar); vergeven van degenen waardoor je in die binding terecht bent gekomen. En dan mogen we binnen de pastorale gemeente ook met het gezag van Christus bindingen verbreken, en vrijheid verkondigen. Dan ontstaat er ruimte voor herstel van onderliggende pijn en voor vernieuwing door de Heilige Geest van de innerlijke patronen.

3 ALS ER MEER AAN DE HAND IS

Philip Troost

Er is de afgelopen decennia heel wat onderzoek gedaan naar de oorzaak van homoseksualiteit, maar dat heeft nog niet tot een eenduidige conclusie geleid. Vanuit de homobeweging zelf was er veel aan gelegen middels gen-onderzoek tot een biologische verklaring te kunnen komen. Hoewel er rapporten zijn verschenen die in deze richting wijzen, hebben deze onderzoeken niet die wetenschappelijke overtuigingskracht kunnen vinden, dat men breed is gaan aannemen dat homoseksuele geaardheid in de genen zit. Andere onderzoeken wijzen vooral op omgevingsfactoren: het milieu waarin men opgroeit, de positie in het gezin, de groepsprocessen waarin een kind zich staande moest houden e.a.

Ook is er ontwikkelingspsychologisch onderzoek, waarbij ontwikkeling van homoseksuele oriëntatie vooral gekoppeld wordt aan emotionele behoeften die van belang zijn voor een gezonde identiteitsontwikkeling. Wanneer een kind in de vervulling van die behoeften tekorten of schade oploopt, ontwikkelt het onbewust emotionele overlevingspatronen. Specifieke oriëntatie op iemand van hetzelfde geslacht kan – naast vele andere manieren van compenseren - zo'n patroon zijn.

Met alle kennis die er inmiddels op het gebied van homoseksualiteit bestaat, moeten we dus toch zeggen: we weten het eigenlijk niet. Mogelijk ligt de oorzaak van homoseksualiteit in een combinatie van verschillende factoren, waarbij het per persoon weer verschillend zal zijn. Om pastoraal zorgvuldig met homo's om te gaan, zullen we de verschillende van mogelijke factoren steeds in het oog moeten houden, en niet bij voorbaat bepaalde aspecten buiten beeld houden. Deze brede benadering mag de pastor ook van de homo zelf vragen, teneinde zo eerlijk mogelijk naar de persoonlijke situatie van *dé* mens te kunnen kijken.

Omdat over de relatie tussen seksuele identiteit en emotionele patronen vaak weinig bekend is bij pastores, voegen we in vervolg op het hoofd-

stuk over Gods heil en onze identiteit, nu een hoofdstuk toe waarin we mogelijk relevante factoren in de psychische ontwikkeling van een mens noemen. Hopelijk helpt het de pastor aan een antenne voor ‘als er meer aan de hand is’.

3.1 “...man en vrouw schiep Hij hen”

3.1.1 gender

Op basis van wat elders in dit boekje is geschreven over identiteit in het algemeen, vragen we in dit onderdeel aandacht voor identiteitsfactoren waarbij een mogelijke samenhang met homoseksuele geaardheid denkbaar is. Want als seksualiteit niet op zichzelf staat, maar wezenlijk onderdeel uitmaakt van onze identiteit, is het niet vreemd dat wanneer in onze identiteitsvorming dingen misgaan of scheef groeien, dat ook gevolgen kan hebben voor de ontwikkeling van onze seksualiteit. Dit verband ligt met name voor de hand waar het de ontwikkeling betreft van onze identiteit als man of vrouw (de zgn. gender-identiteit), wat wezenlijk is voor ons menszijn: je bent nooit alleen maar mens, maar je bent altijd mens *als man* of *als vrouw* (Gen. 1:27). Vanuit de ontwikkelingspsychologie is bekend dat voor de ontwikkeling van de gender-identiteit de relatie tussen kind en vader/moeder een grote rol speelt.

3.1.2 ontwikkelingspsychologische factoren

Om dit verband duidelijk te maken, volgt nu een aantal voorbeelden van hoe ontsporing in de ouder-kindrelatie tot gevolg *kán* hebben dat iemand zich gaandeweg emotioneel en seksueel gaat oriënteren op hetzelfde geslacht. Met nadruk zeggen we ‘*kán*’, want als reactie op deze ontsporingen zijn ook andere afweermechanismen en overlevingsstrategieën denkbaar. In werkelijkheid zal het vaak een combinatie van factoren zijn, die iemand op homoseksueel spoor zet. Mogelijk kunnen erfelijke factoren en psychische factoren in de identiteitsontwikkeling elkaar beïnvloeden en versterken. Wanneer iemand hierdoor emotioneel kwetsbaar is wat betreft zijn/haar mannelijke of vrouwelijke identiteit, en vervolgens aandacht krijgt van een homoseksuele seksegeno(o)t(e),

kan dat nog een extra prikkel zijn richting homoseksuele ontwikkeling. Omdat het erg moeilijk gebleken is in z'n algemeenheid een precieze oorzaak van homoseksualiteit overtuigend aan te wijzen, is het goed op z'n minst ook oog te hebben voor mogelijke samenhang met ontwikkelingspsychologische factoren.

Een paar *mogelijke* versterkers van homoseksuele aanleg of ontwikkeling, die kunnen ontstaan door hoe een kind zichzelf beleeft in de relatie met de ouders noem ik nu als voorbeeld: Een jongen heeft tevergeefs gesnakt naar de liefde van zijn vader. Omdat hij in zijn mannelijke identiteit niet wordt bevestigd door zijn vader, gaat hij dat respect en die liefde alsnog zoeken bij andere mannen. Gemis aan een vader is vooral cruciaal in de pubertijd, de periode waarin seksuele identiteit ontwaakt. Of een kind dat onbewust aanvoelt dat ouders eigenlijk op een kind van het andere geslacht hadden gehoopt. Soms ontwikkelen jongens geen gezonde mannelijkheid, bv. doordat hun moeder overdreven beschermend en schadelijk intiem met haar zoon omgaat, waardoor deze niet in staat is zijn seksuele identiteit van die van haar te scheiden. Of doordat ze een erg autoritaire of gewelddadige vader hadden. Door zich te verbinden aan mannen, probeert de jongen onbewust alsnog mannelijkheid in zich op te nemen. Bij meisjes kan angst of haat voor vader of een andere man leiden tot een soort onbewuste wraakneming door zich op vrouwen te gaan richten en die relaties te seksualiseren. Of een erg (te) sterke moederbinding, die de dochter vervolgens projecteert op andere vrouwen. Soms speelt gebrek aan basisvertrouwen mee, bijvoorbeeld doordat een moeder geen bevestigende en veilige liefde kon geven: een zoon kan dan dat onveilige gevoel gaan projecteren op alle andere vrouwen, en magericht worden, terwijl een dochter vrouwgericht wordt om die moederlijke liefde alsnog te krijgen. Ook seksueel misbruik en/of verkrachting kunnen versterkers zijn richting homoseksuele ontwikkeling.

3.1.3 de kracht van het kruis

Als het heil van God voor mensen ook betekent herstel van identiteit in de weg van ontmaskering, bevrijding en genezing van emotionele en re-

lationele patronen, is de christen-homofiel net als iedere andere christen geroepen in vertrouwen op Gods heilzame bedoeling met zijn/haar leven, die patronen eerlijk onder ogen te zien. Daarbij komt niet alleen het psychische maar ook het geestelijke in beeld. Want via iemands emotionele tekort of psychische beschadiging kan de leugen (over wie wij zijn, ons zelfbeeld) en het kwaad (dat wij doen of ons is aangedaan) als een macht greep op ons leven blijven houden. Die macht wil Christus ontmaskeren en doorbreken. Hij doet dat ook wanneer wij Hem vragen ons de diepere nood van ons leven te laten zien en in onze pijn te komen. Van daaruit kan het kwaad dat ons is aangedaan aan het kruis worden gebracht, zodat het niet langer macht over ons leven oefent. In Jezus' naam kan vergeving ontvangen worden voor ons geloof in de leugen en bevrijding van de slaafse gebondenheid aan de valse patronen die daaruit ontstaan zijn. Door schuldbelijdenis wordt de engel eruit gehaald en kan er een proces van genezing op gang komen. Het kruis van Christus is Gods kracht voor het herstel van onze identiteit. In de weg van gehoorzaamheid (positie in Christus innemen) kunnen vervolgens oude leefpatronen en gevoelens gaan afsterven.

3.1.4 identiteit en seksuele geaardheid

In zo'n proces van herstel van identiteit, kan dan duidelijk worden of, hoe en in hoeverre emotionele beschadiging of scheefgroei de seksuele geaardheid hebben (mee)beïnvloed. Wanneer dit het geval blijkt te zijn, mag verwacht worden dat herstel van beschadigde emoties, ook doorwerkt in het seksuele leven. Seksualiteit en emotie zijn immers helemaal met elkaar vervlochten. Of dit betekent dat de seksuele gerichtheid verandert, of dat je met je seksuele gerichtheid anders leert omgaan, laten we hier in het midden. In de christelijke bezinning op homoseksualiteit is deze weg nog te weinig bewandeld om hierover nu al te stellige uitspraken te doen. Vanuit het hierboven geschetste karakter van Gods heil zijn we als christenen wel geroepen deze weg verder te verkennen.

Het pastoraat in de christelijke gemeente is daarvoor de aangewezen setting. Die gemeente dient dan ook te zorgen voor toerusting van pastores die dit identiteitsgericht pastoraat kunnen geven.

3.2 wie is tot zo'n taak bekwaam?

3.2.1 specifieke deskundigheid

Om op de hierboven beschreven wijze adequaat pastoraat te kunnen bieden aan de homo, dat vraagt nogal wat van de pastor. Hij zal niet alleen de taal van het geestelijke maar ook die van het psychische leven moeten verstaan, en die twee met elkaar weten te verbinden. Emotionele en relationele patronen moeten worden herkend. Valkuilen bij het begeleiden van zulke gevoelige en diepgaande zaken moeten worden onderkend. De complexiteit en kwetsbaarheid van emotionele en seksuele spanningen vraagt veel aan communicatieve vaardigheid. Bovendien zal de pastor geoefend moeten zijn in het zo concreet spreken over en bidden voor het innerlijk leven van een ander. Hier is een knowhow nodig, die niet van iedere ouderling of dominee mag worden verwacht. Het ligt meer voor de hand om bij identiteitsproblematiek te denken aan een specifieke deskundigheid binnen het professionele pastoraat.

3.2.2 faciliteer toerusting

Het zou al veel aan ontspanning en duidelijkheid opleveren, wanneer rond de pastorale mogelijkheden van de gemiddelde ambtsdrager met betrekking tot homoseksualiteit, door ambtsdragers en homo's gezamenlijk aanvaard wordt dat die vaak niet toereikend zijn. Dit erkennen geeft de ruimte voor een ontspannen en goed pastoraal contact tussen de ambtsdrager en de homo, zonder de druk van de moeilijke vragen rond de seksuele geaardheid. Die kunnen in *dit* pastorale contact (deels) blijven liggen, of in ieder geval minder in het centrum staan, omdat homo en pastor beiden weten dat een andere (professionele) pastorale relatie daar beter voor geschikt is. Die moet er dan natuurlijk wel zijn. De kerkenraad zal in faciliterende zin zorg moeten dragen dat die professionaliteit binnen bereik komt.

Wenselijk is dan ook dat binnen de opleidingen voor predikanten en pastorale werkers in de toerusting voor pastoraal werk de identiteitsproblematiek een geïntegreerde plek krijgt. Vanuit de kerken zou die vraag nadrukkelijk richting deze opleidingen kunnen uitgaan.

3.2.3 psycho-pastoraal team

Ook is te denken aan een pastoraal team dat naast en in samenwerking met de ambtsdragers speciale deskundigheid heeft op het gebied van psycho-pastorale problematiek. Binnen dat team kan dan ook homoseksuele geaardheid als aandachtspunt een plek krijgen. Voor de vorming van zo'n team zal uitgekeken moeten worden naar broeders en zusters met gaven hiervoor. Te denken is aan mensen die al beroepshalve deskundig zijn op het gebied van therapie of hulpverlening, of anderen die ervaringsdeskundig zijn en zodoende voorgesorteerd staan zich in deze vorm van pastoraat verder te ontwikkelen. Deze broeders en zusters moeten toegerust worden voor hun taak. De kerkenraad kan voor deze toerusting terugvallen op een aantal instanties op het gebied van identiteitspastoraat. Belangrijk is wel dat het pastoraat blijft, en geen therapie wordt. Het gaat om de verbinding tussen geloof en identiteit, zoals die binnen het pastoraat aan de orde kan komen. De ouderling die er zelf niet mee uit de voeten kan, verwijst door naar meer professioneel pastoraat, waar de eigenheid van het pastoraat ten opzichte van de hulpverlening bewaakt moet worden. Of daarnaast ook therapeutische steun nodig is, kan per geval bekeken worden.

4 TUCHT EN VERDRAAGZAAMHEID

Gert Zomer

Ieder lid van de christelijke kerk stelt zich onder opzicht en tucht van de gemeente onder leiding van de kerkenraad. Daarmee verklaart hij zich aanspreekbaar op leer en leven. Deze tucht is gericht op het behoud van de zondaar die zijn leven alleen vindt op de weg achter Jezus Christus in gehoorzaamheid aan God. De christelijke tucht oefening wordt gekenmerkt door de liefde van Christus. De viering van het heilig avondmaal waar Jezus Christus de zondaar, die worstelt met zijn zondige aard en zijn schuld belijdt, wil ontmoeten, is het uitgangspunt voor het omgaan met elkaar in de gemeente.

Hier begint ook het antwoord op de vraag hoe de christelijke gemeente moet omgaan met gemeenteleden die vanwege hun homofiele geaardheid een relatie aangaan met iemand van hetzelfde geslacht. Als dat een relatie is die op grond van wat God in zijn Woord ons leert, moet worden afgekeurd, heeft de christelijke gemeente de roeping deze broeders of zusters daarop aan te spreken (Mat. 18:15-17). Gedreven door Jezus Christus, die ook de broeder of zuster die in zonde leeft, in zijn grote liefde zoekt, begeven we ons daarmee op een weg waarvan niemand bij voorbaat kan zeggen hoe lang die zal duren.

Dat is de weg van de tucht, waarop de hele gemeente zich laat onderwijzen door Gods Woord om samen te ontdekken wat de wil van God is. Dat we hier spreken over een 'weg', geeft aan dat er ruimte is voor groei en dat we het accepteren dat niet iedereen op hetzelfde moment tot hetzelfde inzicht komt.

Gods Woord onderwijst ons over de omgang met iemand die in zonde leeft. Naast Schriftgedeelten die oproepen tot duidelijke stellingnames en maatregelen ten aanzien van hen die in zonde volharden (1 Kor. 5:4,5, 13; 2 Tess. 3:6,14), zijn er diverse bijbelwoorden waarmee de gemeente wordt opgeroepen tot geduld, lankmoedigheid en verdraagzaamheid ten aanzien van hen die willen luisteren naar Gods Woord (Ex. 34:6, Ps. 103:8; Rom. 2:4; 15:1; Gal. 6:2; Kol. 3:13).

Tucht en verdraagzaamheid

Jezus Christus Zelf gaat ons voor in verdraagzaamheid als Hij in Matteüs 18 de gelijkenis vertelt over het verdwaalde schaap. De herder laat daarin de 99 andere schapen op de bergen achter, om dat ene schaap dat de weg kwijt is, te zoeken. En het is juist dat zoeken van het verdwaalde schaap dat de weg opent voor het aanspreken ervan (zie het vervolg vanaf Mat. 18:15). De goede Herder gaat de gemeenteleden erin voor om veel tijd te nemen voor het liefdevol zoeken van dat ene gemeentelid dat het zo moeilijk vindt om de weg van de Here te gaan.

Deze gedachten brengen ons tot de volgende richtlijn voor pastorale omgang met gemeenteleden die moeten worden aangesproken op hun leer en/of leven: zolang iemand aanspreekbaar is op Gods Woord en wil luisteren naar onderwijs van kerkenraad en gemeente over de wil van God, zal de christelijke gemeente ruimte geven voor groei in het leven met Christus. Van die wil om te luisteren zal uiteindelijk ook afhangen of iemand wordt afgehouden van het avondmaal of niet.

Op deze manier komen in de gemeente van Christus bediening van de tucht en christelijke verdraagzaamheid bij elkaar. Niet met de bedoeling om zonden in de gemeente te laten voortbestaan of om onduidelijkheid te scheppen over de wil van God. Christelijke verdraagzaamheid is gericht op behoud van de zondaar door met hem een weg te gaan die ruimte geeft voor gesprek over de wil van God en aanhoudend gebed om behoud en bekering.

5 BIJBELSE GRENZEN

Daan Zandbergen

5.1 nadere uitwerking

Uit het voorgaande mag duidelijk zijn dat het gesprek over homofilie breder is dan de vraag 'mag het wel of mag het niet'. De eerste vraag is: hoe zal ook de homofiel christen zijn, het beeld van God dragen en daarin zijn vreugde vinden? We hopen dat dat ook in de bespreking en in de praktijk steeds de eerste vraag zal zijn.

Nu komen we toe aan de tweede vraag, die in de beleving van onze homofiele en lesbische broeders en zusters minstens zo belangrijk is. Wat lezen we in de bijbel over homoseksualiteit? Trekt God ook grenzen die we niet over mogen gaan?

We nemen ons uitgangspunt in Gen. 1 en 2. Hoewel het niet over homoseksualiteit lijkt te gaan moet geconstateerd worden dat die beide hoofdstukken grondlegend en normerend zijn voor alles wat verder over huwelijk en seksualiteit op te merken is.

Nu is over de schepping van man en vrouw naar het beeld Gods in Gen. 1 hierboven al het een en ander opgemerkt. Maar heel bijzonder wordt het, wanneer de schrijver van dit bijbelboek in zijn tweede versie van het scheppingsverhaal inzoomt op de schepping van de vrouw (Gen. 2:18-25). Wat in Gen. 1 parallel lijkt te lopen aan de schepping op de vijfde en zesde scheppingsdag van de dieren, die 'naar hun aard' geschapen waren zodat ze vruchtbaar konden zijn, dus als mannetjes en wijfjes, blijkt opeens langs een heel ander traject te zijn verlopen:

God heeft Adam zelf laten ontdekken, dat hij alleen was, dat hij geen hulp had, die bij hem paste. Dat krijgt grote nadruk, waar tot nog toe elke scheppingsdag was afgesloten met 'En God zag, dat het goed was', en nu opeens, op die zesde dag, klinkt dat het **niet** goed was, de mens alleen. En dan schept God op wonderlijke wijze Manninne en brengt haar tot de mens. Die gaat zingen als hij haar uit Gods hand ontvangt: 'been van mijn gebeente, vlees van mijn vlees'. Een wonderlijke band, sterker nog: een diepe eenheid. Niet ontstaan door een geslachtsdaad,

maar uit Gods scheppingsdaad. Die eenheid die God schenkt tussen man en vrouw vormt het kader waarin de mens die eenheid zal gaan invullen, geestelijk en lichamelijk.

Het valt op in de overige Schriften, dat zowel de Heiland als de apostel Paulus teruggrijpen op wat God zo had ingesteld 'in den beginne', zodra vragen van huwelijk en seksualiteit zich voordoen:

over echtscheiding, Mat. 19:4-6 (par. Mar. 10:6-8);

over de relatie man-vrouw in het huwelijk, Ef. 5:31;

over de relatie man-vrouw in de eredienst, 1 Kor. 11:7-9 en 1 Tim. 2:13.

Telkens keert die basistekst terug uit Gen. 2:24, bedoeld kennelijk als algemene regel voor alle tijden: in het huwelijk schiept God nog steeds die eenheid als tussen Adam en Eva. Een eenheid die dieper gaat dan we met het menselijk oog kunnen zien, maar die we in geloof leren onderscheiden en respecteren.

5.2 het huwelijk: uniek

Dat maakt het huwelijk uniek. God maakte de vrouw ook anders dan de man, opdat zij elkaar zouden aanvullen in het uitvoeren van Gods opdracht Hem te dienen in het beheer van zijn schepping. Zo gaf Hij hen aan elkaar. Dat God daarmee het huwelijk schiep als een relatie voor het leven blijkt uit het commentaar dat de auteur van Genesis aan het verhaal verbindt: *Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot een vlees zijn*, Gen 2:24. Wat de man ontvangt in zijn vrouw, die door God geschapen eenheid, heeft hij met niemand anders, zelfs niet met zijn eigen vader en moeder. De eerstegraads bloedband met de ouders maakt plaats voor eigen vlees en eigen bloed. Let wel: dit ontstaat niet door een menselijke geslachtsdaad, maar uit Gods scheppingsdaad. Daarom is het huwelijk heilig, het is iets van God zelf.

Zoals gezegd krijgt dat in het Nieuwe Testament bevestiging doordat de Here Jezus en Paulus op die norm teruggrijpen. Het huwelijk is een stukje paradijs, bewaard door de zondeval heen.

Dat door het samengaan van Adam en Manninne de mensheid ontstond lag evenzo in Gods bedoeling. Hij sprak: ‘vermenigvuldigt u’. Binnen die mensheid zijn er vervolgens vele relatievormen denkbaar waarmee Gods kinderen elkaar tot steun kunnen zijn bij het vervullen van de scheppingsopdracht. Maar geen enkele andere relatie kan het door God ingestelde huwelijk vervangen of daaraan gelijk gesteld worden. Dat is de enige manier om één te zijn, één leven samen te delen. Want het gaat om een heilige eenheid die geen mens kan maken, die alleen God kan scheppen. Wie dan in een seksuele relatie een lichamelijke eenheid beleeft buiten het huwelijk van man en vrouw, neemt iets wat God niet geeft. Dit geldt zowel voor hetero's als voor homo's.

5.3 de zondeval

Voor onze val in zonde lezen wij in de bijbel niet over homoseksuele neigingen of praktijken. Gezien de duidelijke scheppingsorde moeten we aannemen dat homoseksualiteit een gevolg is van de zondeval.

Bij sommigen roept dit de gedachte op, dat deze vorm van een seksuele relatie weliswaar niet Gods bedoeling was in de schepping, maar sinds de zondeval toch wel moet worden toegestaan. Net zoals allerlei andere gevolgen van de zondeval niet meer weg te denken zijn, zoals ziekte en invaliditeit. Daarin is zonder twijfel een element van waarheid. De homofiele gesteldheid komt nu voor en is niet te ontkennen. Maar daarmee is zeker niet alles beslist. Want wij hebben nu allen ook een zondige aard, zonder dat daarmee een vrijbrief is gegeven om te handelen naar ons begeren. Wij worden geroepen, in verbondenheid met Christus, met Hem te leven naar Gods bedoeling en van harte te strijden tegen alles wat bij God niet past, al snijden we daarmee in ons eigen vlees. Dat geldt zowel voor hetero's als voor homo's. Ons oude leven wordt begraven in de doop, waardoor wij mogen opstaan in het nieuwe leven zoals Christus dat geeft. Dat nieuwe leven wordt getekend langs oude lijnen, die teruggaan tot op de schepping.

Jezus verbiedt het verbreken van het huwelijk met woorden uit het paradijs: ‘Ze zijn niet twee, maar één. Wat God zelf zo heeft samengevoegd, scheidt de mens niet’ (Mat. 19:6).

Het beslissende punt is (hoe moeilijk dat ook kan zijn), dat we op die manier nergens in de bijbel lezen dat God twee mannen samenvoegt tot een dergelijke eenheid, of twee vrouwen. Dat doet Hij ook na de zondeval niet.

De bijbel roept ons op ons te blijven oriënteren op hoe het was 'in den beginne'. De huwelijks eenheid gaat terug op God zelf, en is daarom niet te vervangen.

5.4 andere teksten

In Rom. 1:18-31 wordt gesproken over 'natuurlijk' en 'tegennatuurlijk'. Vrouwen hebben de natuurlijke omgang vervangen door tegennatuurlijke, en mannen bedrijven met mannen schandelijkheid.

Hierover is opgemerkt dat een homofiel deze zonde niet kan bedrijven, omdat hij handelt naar zijn natuur als hij de liefde bedrijft met een man. Hij heeft niets vervangen, zo wordt verdedigd, en daarom hoeft dit voor hem geen schandelijkheid te zijn.

Deze manier van lezen is in het geheel van dit Schriftgedeelte echter niet vol te houden. Want de maatstaf is God, en hoe Hij de wereld heeft ingericht. Vele mensen kennen God niet meer, zo staat er, door de zonde is het duister geworden in hun hart. Toch is het geen excuus dat ze nu eenmaal zo zijn, want sedert de schepping (!) hadden ze Gods werken wel kunnen zien en de Schepper kunnen eren (vers 20). Bewerende wijs te zijn hebben zij het beeld van God vervangen door het beeld van een mens (vers 23). Zonder twijfel past die verwisseling nu bij onze zondige natuur, maar toch wordt het als zonde aangewezen, als iets waarover God toornst. Want dit past niet bij Hem! Waarheid wordt vervangen door leugen, het past geheel bij onze aard, maar niet bij God (vers 25). In die lijn wordt de omgang van vrouwen met vrouwen en van mannen met mannen 'tegennatuurlijk' genoemd: dit kan wel eigen zijn aan mensen, maar dit past niet bij God! Wat natuurlijk of tegennatuurlijk is wordt (nog steeds) gemeten aan Hem. God noemt schandelijk wat in het licht van zijn heiligheid niet kan bestaan, ook al kan het door mensen nog zo eerbaar zijn bedoeld.

Dat God zelf de norm is blijkt ook in Lev. 18, waar allerlei kuisheidswetten worden gegeven met als argument ‘Ik ben de HERE’. Als twee mannen met elkaar gemeenschap hebben als met een vrouw noemt Hij dat een ‘gruwel’ (vers 22). Ongetwijfeld zullen zij dat zelf zo niet ervaren, maar dit is typisch een woord dat gebruikt wordt voor God, om zijn afkeer aan te duiden. In dit verband is wel verdedigd dat het hier om een specifieke situatie zou gaan, namelijk om mannelijke prostitutie als onderdeel van gewijde tempeldienst. Dan zou God dat alleen verbieden en zou deze tekst niets zeggen over homofiele relaties in liefde en trouw. Maar die uitleg is niet vol te houden. Geen enkele zonde in Lev. 18 is specifiek een vorm van tempeldienst. En in één adem na deze gruwel verbiedt God de vleselijke gemeenschap met een dier. Dit zijn situaties uit het volle leven. Bovendien is niet te bevatten waarom die praktijken in de tempel wel voor God een gruwel zouden zijn en daarbuiten niet. Een dergelijk onderscheid komt in heel de bijbel niet voor, integendeel, het leven is één.

5.5 rust vinden in Gods liefde

Gods geboden zijn heilzaam, al komen ze gemakkelijk negatief en benauwend op ons over. Want ze verbieden ons veel waar toch ons hart naar uit kan gaan. Juist ook op het pad van de liefde en in het verlangen naar een seksuele relatie of ervaring kan ons begeren sterk zijn, terwijl Gods woorden duidelijke grenzen stellen. Daarin ligt de oorzaak van menige innerlijke strijd in het leven van de christen, hetero en homo.

Van groot belang is dan het vertrouwen in God, dat Hij ons liefheeft en *daarom* zijn geboden geeft. Hij schenkt ons zijn goddelijke liefde, in Christus, die alle liefde hier op aarde te boven gaat. Ja, Hij heeft ons meer lief dan wij onszelf kunnen liefhebben! Daarom is Hij voor onze levensontplooiing en onze blijvende vreugde een beter kompas dan dat wij dat zelf zijn.

Jesus vraagt dat wij ons aan Hem toevertrouwen. Dat wij ons dus ook aan zijn woorden toevertrouwen. Hij is voor ons de weg, de waarheid en het leven (Joh. 14:6).

Hij is de weg tot God en naar zijn toekomst.

Bijbelse grenzen

Hij is de waarheid die ons hart wil vullen en ons innerlijk kan verzadigen.
Hij is het leven dat wij met Hem mogen delen, als zonen en dochters van God.

Hij nodigt ons met alles wat ons vermoeit en belast en geeft ons rust.

6 EEN TOEGEWIJDE GEMEENTE

Jouk Kruidhof

6.1 in Gods gemeente een eigen plaats

Het onderlinge gesprek in de gemeente wordt alleen zuiver als het gevoerd wordt voor Gods oren en ogen. Die openstelling voor God gebeurt expliciet door gebed.

Ik neem een bepaald gebed uit de bijbel als voorbeeld, en werk dat uit. Daarna wijs ik kort op verwante kenmerken in andere gebeden in de bijbel.

Daarna zoek ik het tegenovergestelde hiervan: de onbekeerde benadering. Enigszins toegespitst op onze tijd, nader op homofilie in onze tijd.

Voorbeeld-gebed

Als voorbeeld neem ik het gebed van koning Salomo kort na zijn ambtsaanvaarding, 1 Kon. 3.

Van de bijbelse geschiedenisles op de lagere school is me van dit gedeelte de indringende verzekering bijgebleven, dat een kind van God alles aan Hem mag vragen. Omdat er staat: "Vraag, wat zal Ik u geven?" Later heb ik begrepen, dat dit niet juist is.

In vers 11 staat dat God de keus van Salomo goedkeurt. Andere keuzen dus niet.

Dat Salomo niet vrij is om te kiezen wordt nog veel duidelijker uit de inhoud van zijn gebed. Hij kan niet anders dan aansluiten bij de leiding van God met zijn vader en hemzelf. Hij kan niet beginnen met "ik kies nu en ik vraag nu..." Hij moet beginnen met "Gij hebt mijn vader aangesteld tot koning..., en Gij hebt mijn vader een zoon als opvolger beloofd... en Gij hebt mij uitgekozen en aangesteld om zijn zoon te zijn, en wel die zoon die hem moest opvolgen, en zo hebt Gij mij zo tot koning aangesteld..."

Vanuit die hoge roeping is het duidelijk, dat hij die taak zeker niet aankan.

Dus weet hij wat hij vragen moet: datgene wat hij als (door God aangestelde) koning nodig heeft, en wat hem ontbreekt: wijsheid.

Dat gebed wordt door de HERE goedgekeurd, en verhoord. Hij geeft zoveel wijsheid dat Salomo recht kan spreken in de bekende kwestie van twee vrouwen die vechten om een kind.

De opening “Salomo, vraag, wat zal Ik je geven?” moet dus betekenen: “Salomo, je mag bidden, maar weet je wel wat je bidden moet, wat Ik je geven moet?”

Salomo weet het doordat hij zijn plek wil innemen in het kader van Gods leiding met zijn volk. Hij moet bidden wat hij *daarvoor* nodig heeft.

De concentratie van zijn gebed houdt in dat hij zich voegt in Gods wonderlijke leiding, om de menselijk onmogelijke taak te aanvaarden. Met Gods kracht, daarvoor.

Het is goed om uitvoerig te beginnen met Gods leiding. Te beginnen niet met: “Ik vraag van U, wat ik denk dat ik nodig heb..., maar met: “HERE, U hebt dit gedaan en U hebt dat gedaan, en U hebt mijn voorouders aangesteld tot, en U hebt me doen geboren worden in dat verband, en U hebt mij deze taak gegeven. Maar dat kan ik niet, want... *Nu dan*, geef mij de kracht om *dan* mijn positie in te nemen...”

6.2 andere gebeden

Dat woordje ‘*dan*’ is de inleiding tot de eigenlijke vraag. Die vraag is de conclusie uit Gods leiding met ons en ons onvermogen, zelfs onwil om die leiding te gehoorzamen. Als het zo is, *dan* is het duidelijk wat we vragen moeten: de kracht om wèl met Gods leiding mee te gaan, en onze positie in te nemen. In 1 Kon. 3 staat dat in vers 9.

Vaak vinden we dat woordje ‘*dan*’, of ‘*nu dan*’ expliciet en nadrukkelijk. In 1 Koningen 8 – Salomo’s gebed bij de inwijding van de tempel – staat het in vers 28.

In Nehemia 9 (vs. 32) en Daniël 9 (vs. 27), na een zeer uitvoerige belijdenis van Gods leiding en ongehoorzaamheid daaraan. In het Onze Vader zit het impliciet ook. Doordat het begint met de aanspraak en de erkenning dat Vaders naam steeds meer verheerlijkt wordt, doordat zijn gezag erkend wordt doordat zijn bevelen worden uitgevoerd.

Nu dan, dan moeten we ook meewerken.

Maak ons *dan* gehoorzaam.

En geef ons dan wat we nodig hebben daarvoor: levensonderhoud, vergeving van schuld, en bewaring tegen afleiding.

6.3 achtergrond

Achter dit alles zit het besef dat God bezig is zijn goede gezag op zijn wereld te herstellen. Doordat zijn volk zijn geboden doet. Door zijn geboden geeft God aan hoe we met de praktische situaties waarin we onder zijn leiding terechtkomen, om moeten gaan.

Als het verkeerslicht op rood staat, geeft Hij door het 5^e gebod ons een aanwijzing dat we stoppen moeten. Om ons en anderen het leven te verlengen in het land, dat God ons geeft.

Gods geboden zijn geen onpersoonlijke bepalingen.

Maar zij zijn Gods aanspraak tegen ons:

denk na, wat moet je nu doen?

God leidt ons in praktische situaties, en brengt ons geboden en verboden in herinnering waardoor we weten wat we kiezen moeten.

In onze positie van knechten van God op onze plaats.

Ons gebed is dus in de eerste plaats een erkenning dat Gods rijk goed is, dat wij daarin een positie kregen.

Ons gebed aanvaardt die positie, erkent dat we die innemen door zijn geboden toe te passen, dat we dat in eigen kracht absoluut niet kunnen, dat God ons zijn Geest daarvoor moet geven, wil geven, zal geven.

En dan vragen wij om Gods Geest om die positie praktisch in te nemen.

6.4 samenvatting en vergelijking met het tegendeel

God leert ons

te beginnen bij:

- God
- Gods leiding

- Gods leiding met zijn volk

- onze positie, taak (binnen Gods volk)
- Gods vestiging van zijn rijk
- Gods geboden die goed zijn

- geloof in Gods almacht
- onze volstrekte onmacht en onwil
- God die alleen ons bekwaam maakt
- zekerheid dat God ons in staat stelt
- rust dat God zijn werk voortzet

- *verbazing dat God al met ons begonnen is*
- *het begin dat God geeft als een garantie dat God zijn werk zal voltooien*

niet bij:

- onszelf
- onze situatie als een verrassing voor God

- onze individuele situatie die bij ons begint
- ons (individuele) gevoel
- ons koninkrijkje
- Gods geboden die hinderlijk zouden zijn
- inschatting van eigen vermogen
- eigen beginbekwaamheid
- God die ons aan moet vullen
- onzekerheid of God helpen wil
- onrust of ons ideaal wel lukken zal

- *inschatting of het wel of niet lukken zal*

- *het begin van onze wensen als iets wat elk moment weer kan afbreken*

6.5 homoseksualiteit

Een christen homo hoort hetzelfde van de HERE als alle andere christenen: vraag, wat zal Ik je geven?

Dan antwoordt hij, net als alle andere christenen:

Vader in de hemel, ik heb geen keus want...

U hebt de voorvaderen van uw knecht de goedertierenheid bewezen dat ze in Nederland mochten worden opgenomen in uw rijk. En U hebt hen gemaakt tot een volk dat ze als burgers van uw rijk tot grote zegen mochten zijn voor de maatschappij. En U hebt de vader van uw knecht in uw rijk zijn positie doen innemen van man met dat beroep, wonend in die plaats, op dat adres...

en U hebt uw knecht binnen dat zich uitbreidende rijk die positie gege-

ven in uw maatschappij, als lid van die gemeente, met die verantwoordelijkheden...

En hij vervolgt net als alle andere christenen:

En HERE, die taak is voor uw knecht te groot, te heilig; uw knecht kan die positie niet innemen, hij is niet in staat om een van uw geboden waar te nemen.

Nu dan, geef uw knecht dan de wijsheid om zijn plek in te nemen. Door te letten op uw aanwijzingen die gelden voor de praktische situaties.

Ja, maar wat is het bijzondere van het christendom dan?

Ik denk dat zijn persoonlijke situatie in beide delen van bovengenoemd kader een plaats moet krijgen. Bij de vermelding van zijn positie en van zijn onvermogen.

En dan *naast* de verbijzondering van anderen: de getrouwden, de weduwnaren en weduwen, de verloofden, de vrijgezellen, de transseksuelen.

Dus als volgt:

HERE, en binnen uw gemeente hebt U mij de positie gegeven om als homofiel / weduwnaar / man met veel geld / terminaal zieke / moeder van een groot gezin te laten zien wat het is om burger van uw rijk te zijn, die uw goede wetten erkent en daarom zijn offers brengt.

Maar HERE, uw knecht kan in eigen kracht die taak niet op zich nemen.

Nu dan, geef dan aan uw knecht het vermogen om die positie in te nemen.

6.6 tenslotte

- Dat kan dan verder uitgewerkt worden. Samen en persoonlijk. Aangezet, gevoed door (het bidden van) de gemeenschap.
- Laten we vooral letten op Gods verhoring. En dan die verhoring niet pas zien als de positie volmaakt wordt ingenomen. Maar meteen als de vervulling van die taak *begint*.

Een toegewijde gemeente

- Dat begin zet door. Maar de rust komt pas als er niet steeds gelet wordt op de vraag hoeveel er nog ontbreekt aan de volmaaktheid. *Maar als we het begin zien als een compleet wonder.*
Het begin is de garantie van de vordering en voltooiing.
De vordering komt pas als we ons verbazen over het wonder van het begin.

6.7 leven in Gods wereld, als homo, met homo's

In het licht van het evangelie zou ik de positie van een homo willen typeren als:

homofiel christen als lid van de gemeente van Christus in zijn kerkverband

Dat betekent:

1. *homofiel christen;*
2. *christen als lid van de gemeente van Christus;*
3. *de gemeente van Christus in zijn kerkverband*

ad 1: homofiel christen:

- a. het bijzondere is de homofiele geartheid
- b. het algemene is het christen zijn

ad 2: christen als lid van Christus' gemeente:

- a. het bijzondere is: een bepaald lid
- b. het algemene is: lidmaatschap, samen met andere leden het lichaam vormen

ad 3: gemeente van Christus in het verband van zijn totale kerk:

- a. het bijzondere is: de gemeente nu, hier
- b. het algemene is: de gemeente als onderdeel van Christus' totale kerk.

6.8 recht doen aan de werkelijkheid

Hoewel we geneigd zijn het om te keren, moeten we vasthouden dat het algemene overheerst. Het bijzondere is een aspect van het algemene.

Een christen homo is in de eerste plaats christen, van Christus. Hij is dat met zijn homofiele geaardheid.

Het lid zijn van Christus' lichaam wordt bepaald door Christus als hoofd. Die ook de andere ledematen doet functioneren, tegelijk, samen.

De gemeente-nu wordt tot gemeente gemaakt door de ene, eeuwige God. Die één zijn kerk vormt, als één actie.

Dat betekent niet dat het bijzondere minder belangrijk is. Het algemene wordt steeds in de concrete, bijzondere vorm beleefd. Maar het algemene is bepalend. En het meest algemene is het meest bepalend: de herstelde samenleving die de ene, eeuwige God realiseert.

6.9 motiverend

Dat is wat alle christenen, ook de christen homo, elke dag praktisch motiveert. Dat de volmaaktheid van Gods rijk komt, waarin God alles zal zijn, in allen (Zondag 48). Ook in de christen die nu homofiel is.

Niets is zo heilzaam als het overdenken van de volmaaktheid van Gods rijk, die in alles blijkt. Niets is zo ontspannend als de inspanning om God die dit rijk realiseert naar waarheid te leren kennen, Hem te heiligen, roemen en prijzen in al zijn werken waarin Gods almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid glansrijk stralen (Zondag 47). Ook in Gods werk met de homofiele christen.

6.10 herstel

Een belangrijk kenmerk van Gods goede werk is dat Hij herstelt. Het goede rijk van God is er al geweest. Het is nu ingestort. En God herstelt het oorspronkelijk goede weer. Even goed als het was. Maar wel veel ruimer, voller, meer uitgewerkt.

6.11 algemeen-bijzonder: Gods bedoeling

In Gods goede opzet is het bijzondere een verrijking van het geheel.

Een toegewijde gemeente

God schiep zijn schepselen naar hun eigen aard, en zo werd het geheel zeer goed (Genesis 1). Dat blijkt ook in de herstelde wereld. Christus verwerft zijn kerk uit elke stam en taal en volk en natie, en dat verrijkt het ene werk van God. Alle schepsel, èn in de hemel èn op de aarde èn onder de aarde èn op de zee en alles wat daarin is aanbidt God die op de troon gezeten is boven alles, en het Lam, de enige die uit alle volken vrijkoopt, zij de lof èn de eer èn de heerlijkheid èn de kracht tot in alle eeuwigheden (Openbaring 5).

Dat algemene is altijd alles voor iedereen. Dat blijkt als iedereen Gods herstel op zijn eigen persoon in eigen positie met eigen zonden en gebreken neer laat komen.

Ook onze zonden en gebreken – waar als zodanig nooit een goed woord van te zeggen valt – worden door God in zijn verlossing gebruikt om Gods algemene grootheid op bijzondere wijze te laten uitkomen. De blindgeborene van Johannes 9 wordt met zijn eigen langdurige blindheid gebruikt om ‘de werken Gods’ openbaar te maken ‘in hem’. En als we goed letten op dat bijzondere van hem, dan leren we veel van Jezus’ algemene en totale verlossing. Dat Hij de goede Herder is (Johannes 10), en hóe Hij dat is, concreet voor deze blindgeborene, en voor zijn ouders. Zodat de kerkelijke leiders ook concreet als huurlingen ontmaskerd worden.

Zo deelt de christen homo persoonlijk in Gods totale verlossing. Samen met alle andere kerkleden die die ene verlossing even hard nodig hebben. Dat wordt werkelijkheid als het ook door ieder in zijn situatie wordt aanvaard.

6.12 algemeen-bijzonder: Gods bedoeling geneest zondige benadering

Door de zonde zijn we echter geneigd het bijzondere los te denken van het geheel. Als we uit ijdelheid denken toch wel ‘iets bijzonders’ te zijn. Of als de angst ons overvalt, en denken dat niemand het zo zwaar heeft als wij.

De reactie op zulke klachten is dan vaak een vergelijking met anderen, die niet minder zijn of het even moeilijk hebben.

Maar de vergelijking met anderen helpt niet echt. Het bevestigt eerder de verbroekeling. Als Petrus van de Here Jezus te horen krijgt dat hij een moeilijke dood krijgt (Joh. 21:18vv) voelt hij zich eenzaam met zijn zware opdracht en zoekt hij steun door vergelijking met zijn vriend Johannes. Maar Jezus zegt: wat Johannes zal meemaken gaat jou niet aan, volg jij Mij! De Here nivelleert het eigene van Petrus niet, integendeel. Petrus krijgt een eigen weg, net als Johannes. Maar Hij sluit Petrus niet op in zijn eigenheid. Hij gebiedt: volg jij, met en in je eigenheid, Mij! De troost zit in de algemene beheersing van Jezus, die óók Petrus vasthoudt. Evenals Johannes die óók de weg moet gaan die Christus met hem speciaal wil.

6.13 eigene

Ten aanzien van de christen homo is het ook niet goed om hem steeds te vergelijken met andere christenen. Of om zijn eigenheid zo te benadrukken dat hij praktisch los wordt gedacht van de gemeente. Deze vergissingen kunnen worden begaan door hemzelf, en door de gemeenteleden om hem heen. Expliciet of meer impliciet.

De christen homo heeft een eigen plaats in de gemeente, naast de andere christenen. Hij is ook niet gelijk aan de homofiele christenen van elders, of van vroeger. Maar staat naast hen. Onder dezelfde God. Het verband met anderen is geen dwarsverbinding, maar de gemeenschappelijke binding aan Christus.

Ook ten aanzien van de gemeente lopen we gevaar de goede verhouding te miskennen. Als de gemeente van Nederland nu zich voelt als model voor andere kerken in de wereld. Of als een kerk die bezig is te verdwijnen.

Binnen Gods kerk van altijd en overal geeft Hij onze gemeenten in Nederland nu hun eigen plek. En daarbinnen aan alle leden hun eigen positie, ook aan de homofiele leden. Maar wat is dat eigene?

6.14 eigene ontdekken

Het eigene ontdekken we binnen de samenhang. Van Gods voleinding van zijn wereld. In de samenhang zit dus beweging. Christus vordert.

Ontwikkelingen versnellen zich. De wereldbevolking neemt steeds sneller toe. Contacten intensiveren. De kloof tussen rijk en arm wordt groter. In de rijke landen nemen de ontplooiingsmogelijkheden toe. Maar de eenzijdigheden werken ook verder door. De verbreiding van het evangelie versnelt zich. De druk om af te haken neemt ook toe naarmate we dichter bij de finish komen. Binnen die voortgaande spanning wordt het ook steeds belangrijker om een eigen plaats te aanvaarden. Binnen Gods samenhang, want daarvan moeten we alles hebben.

Toegepast op de christenhomo in de kerk-nu-en-hier vraagt zijn eigen plaats – evenals die van anderen – toenemende aandacht. En dat kan alleen door toenemende aandacht voor het geheel van Gods kerk.

Het grootste gevaar is dat we niet echt geloven dat wij die hier en nu leven de overgang naar de volmaaktheid zullen meemaken. Dat er een rechte verbinding is tussen de kerk nu en de kerk straks. Dát is dan ook het belangrijkste wat we elkaar moeten voorhouden. Waarheen we werkelijk op weg zijn. Het volkomen, en uitgewerkte, herstel van het goede begin. Dat de kerk niet is een groep mensen die het moet proberen vol te houden met haar opvattingen over God. Maar dat we met God meegaan van zijn begin naar zijn voltooiing. We ervaren dat God zijn wetten handhaaft. Overtreding rechtrekt, en ons méé neemt zodat we ons voegen in Gods samenhang. Die ons goed doet, mateloos goed. Omdat we daar zo ver vandaan zijn, en daardoor toch naar huis getrokken worden.

6.15 groot en concreet denken

Het gaat erom, dat we als gemeente niet denken dat we maar weinig zijn afgedwaald. Of dat alleen sommigen problemen hebben. Wij hebben allemaal ziekten, afwijkingen, eenzijdigheden, blinde vlekken, vergroeiingen. Verstandelijk, lichamelijk, mentaal, in allerlei opzichten. Zo is homoseksualiteit een ernstig gevolg van de zonde, naast andere. En we kunnen de ernst moeilijk vergelijken, maar ze wel náást elkaar zetten. We vergelijken niet, stigmatiseren niet, en verzwijgen ook niet. We hebben allen een eigen, belangrijke en heel gevoelige plek, binnen de heling van Christus.

De christen homo die zich eenzaam voelt, wordt het meest geholpen doordat hij ziet dat andere gemeenteleden ook alleen maar gered worden door de overmacht van Christus. Dat die anderen ook laten zien (niet demonstreren!), dat ze er niet komen tenzij Christus hen werkelijk vastgrijpt, vasthoudt en redt en onder handen neemt. Concreet, in hun ziekte en gezondheid, in hun tekort aan geld en in hun overvloed, in hun jeugd en in hun ouderdom. Niet altijd even diep en intens, maar toch altijd wel diep en intens.

Samen Gods redding overdenken, daar gaat het om. Ik noem een voorbeeld.

6.16 psalm 19

1-7. De verzen over de ruimte die God geeft doordat Hij zijn zoon doet opgaan. Dan samen overwegen hoe volstrekt afhankelijk wij allemaal daarvan zijn. Hoeveel goeds God doet. Als Hij door die zoon ruimte geeft, licht, leven, ritme, seizoenen, vruchtbaarheid. En alles in mateloze hoeveelheden. En dat niemand van ons iets is zonder die goedheid en kracht van God. Zo samen nadenken, toestemmen, je hoofd buigen, en aanvaarden verbreedert ons als mensen die volstrekt afhankelijk zijn van de zoon van God.

8-11: *De wet van de HERE is volmaakt,
zij verkwikt de ziel;
de getuigenis van de HERE is betrouwbaar,
ze schenkt wijsheid aan de onverstandige.*

Is dat zo? Maar waarin blijkt dat dan bij jou. En waarin bij mij? En dan verder, samen lezen:

*De bevelen van de HERE zijn waarachtig,
ze verheugen het hart;
Het gebod van de HERE is louter,
het verlicht de ogen.*

Ja, maar ik verwacht veel te weinig van Gods aanwijzingen en genezing. Wil jij me helpen? Als het om dit of dat concrete punt gaat, moet ik echt gestuurd worden. Terwijl – dat geef ik toe – het een fantastische verruiming biedt.

Verder over de invulling nadenken. Niet alleen voor de eigen groep, maar voor heel de wereld. En dáárin voor mij en jou, nu.

De vreze des HEREN is rein, voor immer bestendig.

*De verordeningen van de HERE zijn waarheid,
altegader rechtvaardig.*

Kostelijker zijn ze dan goud, ja dan veel fijn goud;

Zoeter dan honig, ja dan honigzeem uit de raat.

Ja, het is waar! Het is meer waard dan geld, dan dingen die ik lekker vind.

Want toen ik vertrouwde op geld – toen en toen – ging ik de mist in. Ik zat er ook aan vast, en kon er niet van genieten. Maar God maakt me vrij. Maakt óns vrij, jou ook. De ander hoeft niet wat te zeggen, maar er is ruimte om samen zondaar te zijn, elk in eigen eigenheid, die hij alleen heeft. Binnen de redding van God, redding.

12-15 *Ook laat uw knecht zich daardoor ernstig vermanen,
in het houden ervan ligt rijke beloning.*

Afdwalingen – wie bemerkt ze?

Spreek van de verborgene mij vrij!

Je zou toch zeggen, dat – als Gods wetten zo goed zijn, en als we zo genieten van het houden daarvan – dat we het wel in de gaten hebben als we Gods geboden overtreden.

Ergens is dat zo. We voelen vaak dat dingen misgaan. En hoe meer we met God leven, hoe meer we ook aanvoelen.

Toch is ons gevoel niet helemaal betrouwbaar. Soms voelen dingen gewoon goed, en zegt de bijbel het anders. Zo is het vaak een tijdlang bij twee christenhomo's die samenwonen. Ze hebben zoveel aan elkaar. En helpen elkaar om de Here te dienen. Ze doen het ook om niet te vallen in kringen die niet goed zijn.

Dan hebben we elkaar hard nodig. Om uit te gaan van Gods wetten voor ons temidden van heel Gods samenleving, die begint bij de schepping en die hersteld zal worden.

Zoals God bij de schepping leven gaf door de zon elke dag te doen opgaan, zo stelde Hij het huwelijk in als een officiële verbintenis tussen een man en een vrouw die Hij samenbrengt. Twee mannen of twee vrouwen samen zijn geen huwelijk als instelling van God. Maar hoe moeten ze dan wel verder? Dan moet wel het geheel van Gods werk, van schepping tot herschepping, als maat erkend worden. Maar om dat te doen, en je dat toe te eigenen, heb je wel nodig dat je leeft in een gemeenschap die haar gemeenschap dáárin zoekt, en vindt. Strompelend, maar daarom zich temeer vastklampt. Die gemeenschap hebben we, als we samen denken, praten, vragen:

Behoed ook uw knecht voor overmoed,

laat die over mij niet heersen;

dan ben ik onberispelijk

en vrij van grove overtreding.

Mogen de woorden van mijn mond

en de overleggingen van mijn hart

U welgevallig zijn,

o HERE, mijn rots en mijn verlosser.

God helpt ons wel. Als we het maar vragen, samen en naaste elkaar, voor ieder van ons.

Omslagontwerp Elisabeth Kaijser te Assen
Keramik ('vreemdeling') Jannie Slingerland te Gouda,
met vriendelijke toestemming van Sjofar Boek&Muziek te Utrecht